

Verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren

Samenvatting

Pensioenfonds PDN (IW6U7MSNP42O5K5M6380) neemt de belangrijkste ongunstige effecten van zijn beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren in aanmerking. Deze verklaring is de geconsolideerde verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren van Pensioenfonds PDN.

Deze verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren heeft betrekking op de referentieperiode van *1 januari 2024* tot en met 31 december 2024. Dit is de eerste rapportage waarin een vergelijking wordt gemaakt met het voorgaande jaar.

Pensioenfonds PDN heeft een duurzaamheidsbeleid vastgesteld. Het beleid is vastgesteld door het bestuur en wordt periodiek geëvalueerd. Hieronder volgt een korte toelichting van de belangrijkste onderdelen van het duurzaamheidsbeleid;

- Een carbonreductiedoelstelling voor 2030 en een net-zero doelstelling voor 2050 voor diverse beleggingscategorieën;
- Thematische aandachtsgebieden: klimaat & energie, gezondheid & welzijn en grondstoffen & circulariteit;
- Een target allocatie naar impact bonds;
- Sturen op het beperken van ESG-controverses in de portefeuilles;
- Uitsluitingen. De uitsluitingen betreffen onder andere ondernemingen die betroffen zijn bij controversiële activiteiten (zoals controversiële wapens), bedrijven die gedrag vertonen dat niet verenigbaar is met de 10 principes van de Verenigde Naties (VN) Global Compact en bedrijven actief in de productie van tabak, winning van olie uit teerzanden en winning van steenkool (vanaf bepaalde omzetgrenzen). Landen die zich niet houden aan internationale verdragen of waarop een sanctie van de VN, EU of Nederland rust, zijn eveneens uitgesloten van belegging;
- Actief aandeelhouderschap (stemmen en engagement);
- Transparantie.

Naast de verplichte indicatoren heeft het fonds twee optionele indicatoren gekozen. Dit betreffen:

1. Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie;
2. Gemiddelde prestaties op het gebied van mensenrechten voor beleggingen in overheden en supranationale instellingen.

De data van de indicatoren komt voornamelijk van een externe dataleverancier; Sustainalytics. Helaas heeft deze dataleverancier nog niet voor alle beleggingen in de portefeuilles van het fonds data. De scores in de rapportage hebben betrekking op de liquide beleggingen waarvoor data beschikbaar is. Dit betreft 70% van de beleggingsportefeuille in 2024.

Summary

Pensioenfonds PDN (IW6U7MSNP42O5K5M6380) takes into account the most significant adverse effects of its investment decisions on sustainability factors. This statement is the consolidated statement regarding the principal adverse impacts on sustainability factors of Pensioenfonds PDN.

This statement on the main adverse effects on sustainability factors pertains to the reference period from January 1, 2024, to December 31, 2024. This is the first report reflecting a comparison to a previous year.

Pensioenfonds PDN has established a sustainability policy. The policy is set by the board of the fund and is periodically evaluated. Below is a brief explanation of the key components of the sustainability policy:

- A carbon reduction target for 2030 and a net-zero target for 2050 for various investment categories.
- Thematic focus area's: climate & energy, health & wellbeing and raw materials & circularity.
- An allocation to impact bonds.
- Focusing on limiting ESG controversies in the portfolios.
- Exclusions. Exclusions include companies involved in controversial activities (such as controversial weapons), companies exhibiting behaviour inconsistent with the 10 principles of the United Nations (UN) Global Compact, and companies active in tobacco production, oil extraction from tar sands, or coal mining (above certain revenue thresholds). Countries that do not adhere to international treaties or are subject to UN, EU, or Dutch sanctions are also excluded from investment.
- Active shareholder engagement (voting and engagement).
- Transparency.

In addition to mandatory indicators, the fund has chosen two optional indicators:

- Investments in companies without carbon emission reduction initiatives.
- Average human rights performance for investments in governments and supranational institutions.

The data for these indicators mainly comes from an external data provider; Sustainalytics. Unfortunately, this data provider does not yet have data for all investments in the portfolio. The scores in the report relate to the liquid investments for which data is available. This covers 70% of the investment portfolio in 2024.

Beschrijving van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren

INDICATOREN VOOR ONDERNEMINGEN WAARIN IS BELEGD						
Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024	Effecten 2023	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
KLIMAAT- EN ANDERE MILIEU-INDICATOREN						
Broeikasgas-emissies	1. BKG-emissies	Scope 1-BKG-emissies	114729,88 tCO2eq	118874,48 tCO2eq	Dit betreft de BKG-emissies van de ondernemingen waarin belegd is, naar rato van het belang dat er in die ondernemingen is. Voor het bepalen van de totale BKG-emissies is voor 48,7% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	CO2-reductiedoelstelling Pensioenfonds PDN volgt een carbon reductiebeleid en zet zich daarmee in om een bijdrage te leveren aan de strijd tegen klimaatverandering. Ook maakt het fonds zijn mandaten hiermee weerbaarder tegen bepaalde risico's zoals het klimaatgerelateerde transitierisico. Pensioenfonds PDN heeft gekozen voor een CO2-reductiedoelstelling van 55% per 2030 ten opzichte van de benchmark en carbon data per 2016 en een net zero doelstelling voor de beleggingscategorieën aandelen, investment grade credits en high yield US per 2050. Voor de categorie beursgenoteerd vastgoed is in 2024 een reductiedoelstelling vastgesteld van -40% per ten opzichte van de benchmark en carbon data per 2020 en net zero per 2050. De reductiedoelstellingen zijn gebaseerd op WACI-scope 1 en scope 2 data. Impact Bonds Met Impact Bonds investeert Pensioenfonds PDN in beleggingskansen die milieuproblemen helpen oplossen, zoals klimaatverandering. Beleggen in Impact Bonds biedt hierdoor een manier om positief bij te dragen aan klimaat gerelateerde projecten. Impact bonds worden ook wel gedefinieerd als Green Bonds, Sustainability Related Bonds en Social bonds. Pensioenfonds PDN alloceert minstens
		Scope 2-BKG-emissies	36466,57 tCO2eq	36089,10 tCO2eq		
		Scope 3-BKG-emissies	1376046,12 tCO2eq	1181737,86 tCO2eq		
		Totale BKG-emissies	1527242,57 tCO2eq	1336701,44 tCO2eq		
	2. Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk	561,27 tCO2eq/EUR m	563,39 tCO2eq/EUR m	Dit betreft de BKG-emissies van de ondernemingen, naar rato	

					van het belang dat er in die ondernemingen is, gedeeld door het totale belegd vermogen. In tegenstelling tot de parameters onder ongunstig effect 1 (BKG-emissies) is deze maatstaf relatief ten opzichte van de totale beleggingen. Voor het bepalen van de totale koolstofvoetafdruk is voor 48,7% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	2.5% boven de geaggregeerde benchmark naar impact bonds in de verschillende fixed income mandaten (Nominaal Staat, Inflation Linked Bonds, High Yield Bonds, EMD en Investment Grade Credits Europa). Jaarlijks evalueert het fonds dit target. Belangrijk bij deze evaluatie is onder andere inachtneming van de mate van nieuwe emissies, de off-benchmark ruimte in de mandaten die hier eventueel voor nodig is en de risk/return van de Green Bonds, Sustainability Related Bonds en Social Bonds. Engagement Pensioenfonds PDN voert een engagementbeleid met bedrijven waarin wordt belegd. Middels het instrument engagement is het mogelijk om met bedrijven afspraken te maken over plannen, doelen of ambities. Bijvoorbeeld ten aanzien van een CO₂-reductie om de doelen van het klimaatverdrag van Parijs te bereiken.
	3. BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	1219,18 tCO ₂ eq/EUR m	945,63 tCO ₂ eq/EUR m	Dit betreft de BKG-emissies van ondernemingen naar rato van hun omzet.	

					Voor het bepalen van de totale BKG-intensiteit is voor 54,1% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	
4.	Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Aandeel beleggingen in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	8,5%	8,4%	Voor het bepalen van het totale aandeel aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen is voor 55,8% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	Uitsluitingen PDN heeft bedrijven die 5% of meer van hun omzet halen uit kolen- of teerzandwinning uitgesloten van belegging. Engagement Pensioenfonds PDN gaat de dialoog aan met bedrijven waarin wordt belegd. Middels het instrument engagement is het mogelijk om met bedrijven afspraken te maken over plannen, doelen of ambities. Het verduurzamen van ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen is een onderdeel van het engagementbeleid.
5.	Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie	Aandeel verbruik van niet-hernieuwbare energie en opwekking van niet-hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd, uit niet-hernieuwbare energiebronnen, ten	85,1%	90,5%	Voor het bepalen van het totale aandeel verbruik en opwekking van niet-hernieuwbare energie aan	Engagement Pensioenfonds PDN gaat de dialoog aan met bedrijven waarin wordt belegd. Middels het instrument engagement is het mogelijk om met bedrijven afspraken te maken over plannen, doelen of ambities. Dit engagementbeleid wordt uitgevoerd door Columbia Threadneedle Investments (CTI). Het aanmoedigen van het gebruik van hernieuwbare energie is een onderdeel van het beleid.

		opzichte van hernieuwbare energiebronnen, uitgedrukt als percentage van de totale energiebronnen			ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen is voor 29,6% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	
		Aandeel verbruik van niet hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd	63,7%	65,8%		
		Aandeel opwekking van niet hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd	21,5%	24,7%		
	6. Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten	N.v.t.	N.v.t.	Voor het bepalen van deze parameter voor 32,0% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	Geen aanvullend beleid
		Agriculture, Forestry & Fishing	1,69 GWh/EURm	1,06 GWh/EURm		
		Construction	0,13 GWh/EURm	0,15 GWh/EURm		
		Electricity, Gas, Steam and Air Conditioning Supply]	3,79 GWh/EURm	3,25 GWh/EURm		
		Manufacturing	0,35 GWh/EURm	1,08 GWh/EURm		
		Mining & Quarrying	1,16	1,26		

			GWh/EURm	GWh/EURm		
		Real Estate Activities	1,01 GWh/EURm	0,44 GWh/EURm		
		Transportation & Storage	1,15 GWh/EURm	1,01 GWh/EURm		
		Water Supply, Sewerage, Waste Mgt & Remediation	0,55 GWh/EURm	0,71 GWh/EURm		
		Wholesale & Retail Trade & Repair of Motor Vehicles & Motorcycles	0,08 GWh/EURm	0,08 GWh/EURm		
Biodiversiteit	7. Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden	Aandeel beleggingen in ondernemingen met vestigingen/activiteiten in of bij biodiversiteitsgevoelige gebieden wanneer de activiteiten van die ondernemingen negatieve gevolgen voor die gebieden hebben	6,4%	7,6%	Voor het bepalen van deze parameter is voor 55,8% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	Engagement Pensioenfonds PDN gaat de dialoog aan met bedrijven waarin wordt belegd. Er worden met bedrijven afspraken gemaakt over plannen, doelen of ambities ten aanzien van onder andere het thema klimaat. Het voorkomen van het toebrengen van schade door ondernemingen aan biodiversiteitsgevoelige gebieden is een onderdeel van het engagementprogramma dat door CTI wordt uitgevoerd.
Water-gehalte	8. Emissies in water	Door de ondernemingen waarin is belegd veroorzaakte emissies in water (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	0,00 t/EURm	0,00 t/EURm	Voor het bepalen van deze parameter is voor 0,3% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	Geen aanvullend beleid
Afval	9. Aandeel gevaarlijk	Door de	0,68 t/EURm	1,63 t/EURm	Voor het	Geen aanvullend beleid

	afval en radioactief afval	ondernemingen waarin is belegd, geproduceerd gevaarlijk afval en radioactief afval (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde			bepalen van deze parameter voor 48,8% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	
INDICATOREN VOOR SOCIALE THEMA'S EN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN, EERBIEDIGING VAN DE MENSENRECHTEN, EN BESTRIJDING VAN CORRUPTIE EN OMKOPING						
Sociale thema's en Arbeidsomstandigheden	10. Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	0,0%	0,2%	Voor het bepalen van deze parameter voor 55,8% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	Uitsluitingen Bedrijven die gedrag vertonen dat niet verenigbaar is met de 10 principes van de Verenigde Naties (VN) Global Compact zijn uitgesloten van belegging. Engagement Pensioenfonds PDN onderschrijft de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Pensioenfonds PDN verwacht eveneens van zijn externe fiduciaire manager DPS, ESG-dienstverleners, mandaatbeheerders, en van ondernemingen waarin Pensioenfonds PDN belegt dat zij conform deze internationale standaarden handelen en dit publiekelijk kenbaar maken. Dit engagementbeleid wordt uitgevoerd door CTI. Het ongedaan maken en/of herstellen van schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) is hierbij een speerpunt.
	11. Ontbreken van procedures en compliancemecha	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder een beleid voor het	46,3%	45,5%	Voor het bepalen van deze	Engagement Pensioenfonds PDN onderschrijft de OESO-richtlijnen voor

	nismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO -richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO -richtsnoeren voor multinationale ondernemingen of zonder regelingen voor de afhandeling van klachten waarmee schendingen van die VN -beginselen of OESO -richtsnoeren kunnen worden aangepakt			parameter is voor 55,7% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Pensioenfonds PDN verwacht eveneens van zijn externe fiduciaire manager DPS, ESG-dienstverleners, mandaatbeheerders, en van ondernemingen waarin PDN belegt dat zij conform deze internationale standaarden handelen en dit publiekelijk kenbaar maken. Dit engagementbeleid wordt uitgevoerd door CTI. Het ongedaan maken en/of herstellen van schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) is hierbij een speerpunt.
	12. Niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen	Gemiddelde niet -gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen bij ondernemingen waarin is belegd	18,1%	19,4%	Voor het bepalen van deze parameter is voor 1,6% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	Stembeleid Een belangrijk onderdeel van het duurzaamheidsbeleid van Pensioenfonds PDN is de integratie van duurzaamheidsrisico's op ESG gebied. Bij gebeurtenissen op sociaal gebied kan gedacht worden aan arbeidskwesties. Dit stembeleid wordt uitgevoerd door CTI. Sociale rechtvaardigheid waaronder het beperken van een loonkloof tussen mannen en vrouwen en het aanstellen van diverse besturen is hier een onderdeel van.
	13. Genderdiversiteit raad van bestuur	Gemiddelde verhouding tussen aantal vrouwelijke en mannelijke leden in de raad van bestuur van ondernemingen waarin is belegd, uitgedrukt als percentage van alle leden in de raad van bestuur	35,7%	34,8%	Voor het bepalen van deze parameter is voor 50,6% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	

	14. Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij de productie of verkoop van controversiële wapens	0,0%	0,0%	Voor het bepalen van deze parameter is voor 55,8% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	Uitsluitingen Pensioenfonds PDN wil niet betrokken zijn bij de financiering van landen of bedrijven die ongepaste activiteiten ontplooiën. Zoals bedrijven betrokken bij de productie van controversiële wapens zoals clustermunitie, landmijnen, chemische of biologische wapens, verarmd uraniummunitie, witte fosfor munitie en nucleaire wapens. PDN belegt ook niet in leveranciers van een product dat van vitaal belang is voor de productie van de hiervoor genoemde controversiële wapens (key-suppliers).
INDICATOREN VOOR BELEGGINGEN IN OVERHEDEN EN SUPRANATIONALE INSTELLINGEN						
Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid		Parameter	Effecten 2024	Effecten 2023	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Ecologisch	15. BKG-intensiteit	BKG-intensiteit landen waarin is belegd	0,22 KtonCO ₂ eq/EURm	0,21 KtonCO ₂ eq/EURm	Voor 34,0% van de totale liquide portefeuilles is deze indicator van toepassing en is data voorhanden.	Impact bonds allocatie Met Impact Bonds investeert Pensioenfonds PDN in beleggingskansen die milieuproblemen helpen oplossen, zoals klimaatverandering. Beleggen in Impact Bonds biedt hierdoor een manier om positief bij te dragen aan klimaat gerelateerde projecten. Impact bonds worden ook wel gedefinieerd als Green Bonds, Sustainability Related Bonds en Social bonds. Pensioenfonds PDN heeft een geaggregeerde targetallocatie van 2.5% boven de (geaggregeerde) benchmark als target voor impact bonds vastgesteld voor de beleggingscategorieën staats- en bedrijfsobligaties. Dit target wordt jaarlijks geëvalueerd ter beoordeling van een eventuele verhoging van dit percentage voor het volgende kalenderjaar. Belangrijk bij deze evaluatie is onder andere inachtneming van de mate van nieuwe emissies, de off-benchmark ruimte in de mandaten die hier eventueel voor nodig is en de risk/return van de Green Bonds, Sustainability Related Bonds en Social Bonds.

Sociaal	16. Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten (absoluut aantal en relatief aantal gedeeld door alle landen waarin is belegd), als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in voorkomend geval, nationaal recht	4	2	Voor het bepalen van deze parameter is voor 34,0% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden. De vier landen die dit specifiek betreft zijn Pakistan, Saoedi-Arabië, Oezbekistan en Oekraïne.	Uitsluitingen Landen die zich niet houden aan internationale verdragen of waarop een sanctie van de VN, EU of Nederland rust, worden uitgesloten van belegging. Hierbij gaat het voornamelijk om vraagstukken omtrent mensenrechten, wapenproliferatie en democratische rechten. Met ingang van februari 2025 wordt een insluitingenbeleid toegepast gebaseerd op minimumeisen op de themagebieden corruptie, arbeids- en mensenrechten.
INDICATOREN VOOR BELEGGINGEN IN VASTGOEDACTIVA						
Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid		Parameter	Effecten 2024	Effecten 2023	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Fossiele brandstoffen	17. Blootstelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in vastgoedactiva die een rol spelen bij het winnen, opslaan, vervoeren of produceren van fossiele brandstoffen	0%	Geen data	Dit betreft de directe vastgoed- en hypotheekbeleggingen waarvoor data beschikbaar is.	Geen aanvullend beleid
Energie-efficiëntie	18. Blootstelling aan energie-inefficiënte vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in energie-inefficiënte vastgoedactiva	52,7%	Geen data		Geen aanvullend beleid

ANDERE INDICATOREN VOOR DE BELANGRIJKSTE ONGUNSTIGE EFFECTEN OP DUURZAAMHEIDSFACTOREN

Aanvullende klimaat- en andere milieu-indicatoren

Ongunstige effecten op de duurzaamheid		Parameter	Effecten 2024	Effecten 2023	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Broeikasgas emissies	Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie die aansluiting bij de Overeenkomst van Parijs beogen	27,5%	29,5%	Voor het bepalen van deze parameter is voor 55,7% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	Engagement Pensioenfonds PDN gaat de dialoog aan met bedrijven waarin wordt belegd. Er wordt met bedrijven afspraken gemaakt over plannen, doelen of ambities ten aanzien van onder andere het thema klimaat. Een voorbeeld op het thema klimaat is een engagement met als doel het bedrijf te stimuleren zich te committeren aan het Klimaatakkoord van Parijs en tevens concrete plannen op te stellen om die commitment te bereiken. Het verduurzamen van ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen is een onderdeel van het engagementbeleid.

Indicatoren voor sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbieding van de mensenrechten, en bestrijding van corruptie en omkoping

Ongunstige effecten op de duurzaamheid		Parameter	Effecten 2024	Effecten 2023	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Mensen-rechten	Gemiddelde prestaties op het gebied van mensenrechten voor beleggingen in overheden en supranationale instellingen	Maatstaf voor de gemiddelde prestaties op het gebied van mensenrechten door de landen waarin is belegd, aan de hand van een kwantitatieve indicator die nader wordt uitgelegd in de kolom "toelichting"	58,75	60,03	De gemiddelde mensenrechten-score is gebaseerd op meerdere sub onderwerpen, waaronder burgerlijke vrijheden, vrede, politieke rechten	Uitsluitingen Landen die zich niet houden aan internationale verdragen of waarop een sanctie van de VN, EU of Nederland rust, worden uitgesloten van belegging. Hierbij gaat het voornamelijk om vraagstukken omtrent mensenrechten, wapenproliferatie en democratische rechten. Met ingang van februari 2025 wordt een insluitingenbeleid toegepast gebaseerd op minimeisen op de themagebieden corruptie, arbeids- en mensenrechten.

					en mensenrechten conventies. Voor het bepalen van deze data is 34,0% van de relevante liquide portefeuilles data voorhanden.	
--	--	--	--	--	--	--

Beschrijving van het beleid voor de identificatie en prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren

Het bestuur van Pensioenfonds PDN heeft een duurzaamheidsbeleid opgesteld. De meest recente versie van het beleid dateert van: 17 maart 2025.

Bij de vaststelling van het beleggingsplan van Pensioenfonds PDN worden initiatieven en ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord beleggen besproken. Vervolgens wordt er beoordeeld, of en op welke wijze, deze initiatieven en ontwikkelingen worden verwoord in het beleggingsbeleid van het fonds. Gedurende het jaar geeft het fonds invulling aan het beleid zoals vastgelegd in het beleggingsplan en houdt het bestuur van het fonds vast aan de gekozen koers. Via een brede bestuurlijke discussie worden de ontwikkelingen en initiatieven periodiek beoordeeld en zo nodig aangepast in het duurzaamheidsbeleid.

Verantwoord beleggen en duurzaamheid zijn een belangrijk onderdeel van de beleggingsfilosofie en een integraal onderdeel van de beleggingsbeginnselen. De UN Principles for Responsible Investing (PRI) standaard, de 10 principes van de Verenigde Naties (VN) Global Compact en het klimaatakkoord vormen hiervoor de belangrijkste uitgangspunten. Pensioenfonds PDN gelooft daarnaast dat beleggingen die rekening houden met duurzaamheidsmaatstaven zullen zorgen voor een betere waardecreatie zowel financieel als maatschappelijk op de lange termijn. Pensioenfonds PDN onderschrijft zelf ook de ESG-due diligence stappen conform het OESO-richtsnoer. Het fonds verwacht van zijn fiduciaire managers, ESG-dienstverleners, vermogensbeheerders en van bedrijven waarin het fonds belegt dat zij conform de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights handelen en dit publiekelijk kenbaar maken. Daarnaast verwacht Pensioenfonds PDN van zijn fiduciaire manager en vermogensbeheerders dat zij een beleid hebben op het gebied van duurzaamheidsrisico's.

Bij het screenen van de beleggingsportefeuille wordt (potentiële) negatieve impact op samenleving en milieu geïdentificeerd. Daarbij wordt tevens de mate van waarschijnlijkheid meegewogen en de meest ernstige negatieve impact geprioriteerd op basis van: (1) ernst, (2) schaal en (3) onomkeerbaarheid. Bij het beoordelen van de geïdentificeerde daadwerkelijke en potentiële negatieve impact betreft het fonds waar relevant externe belanghebbenden en experts, zoals zijn externe dienstverleners Sustainalytics en Columbia Threadneedle Investments.

Wanneer ondernemingen in de beleggingsportefeuille (potentieel) negatieve impact veroorzaken gebruikt het pensioenfonds zijn invloed om deze impact te voorkomen en/of te mitigeren en herstel en/of verhaal mogelijk te maken. Dit doet het fonds onder andere via engagement bij beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties en/of door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Wanneer ondernemingen waarin Pensioenfonds PDN belegt negatieve impact hebben veroorzaakt c.q. daaraan hebben bijgedragen, verlangt het fonds dat zij herstel en/of verhaal voor benadeelden bieden c.q. daaraan bijdragen. Wanneer ondernemingen waarin Pensioenfonds PDN belegt direct verbonden zijn met de negatieve impact, verlangt het fonds dat zij hun invloed aanwenden om herstel en/of verhaal voor benadeelden mogelijk te maken.

In het uiterste geval kan Pensioenfonds PDN besluiten om te desinvesteren. Daarbij neemt het fonds ook de (potentiële) negatieve gevolgen van de desinvestering op maatschappij en milieu mee.

Alle duurzaamheidsdata die Pensioenfonds PDN gebruikt voor het liquide gedeelte van de portefeuille is afkomstig van dataleverancier Sustainalytics. De data voor de beleggingen in vastgoedactiva is direct afkomstig van de externe vastgoed- en hypotheek managers.

Engagementbeleid

Pensioenfonds PDN wil met zijn beleggingsportefeuille zoveel mogelijk positieve impact op de wereld hebben. Pensioenfonds PDN wil het gedrag van bedrijven beïnvloeden met behulp van engagement in combinatie met stemmen. Bij engagement wordt de dialoog aangegaan met bedrijven waarin wordt belegd en met hen afspraken te maken over plannen, doelen of ambities. Bijvoorbeeld ten aanzien van een CO₂-reductie. Ook wordt met behulp van engagement met bedrijven, die gedrag vertonen dat niet in lijn ligt met de principes van de UN Global Compact en waar (potentiële) negatieve impact is geïdentificeerd, een traject van intensieve dialoog gestart. Een engagementtraject kan als een proactief of reactief engagementtraject worden bestempeld. Om de impact te vergroten en vanuit efficiencyoverwegingen, wordt engagement uitbesteed aan het hierin gespecialiseerd bedrijf, Columbia Threadneedle Investments.

Er vindt zowel engagement plaats ten aanzien van thema's (thematische engagement) als engagement dat wordt geïnitieerd nadat significante misdragingen van een bedrijf aan het licht komen (reactieve engagement). Voor de reactieve engagement worden de 10 principes van de VN Global Compact als uitgangspunt genomen. De pensioenfondsen die aangesloten zijn bij het engagementprogramma van Columbia Threadneedle Investments, hebben invloed op de te kiezen thema's voor thematische engagement.

Reactieve engagement bevat altijd vier doelstellingen:

- De negatieve impact moet worden beëindigd;
- De onderneming moet zorgen voor herstel en/of verhaal voor benadeelden;
- De onderneming moet voldoende maatregelen nemen om toekomstige incidenten te voorkomen;
- De onderneming moet transparant zijn over de genomen maatregelen.

Pensioenfonds PDN maakt tijdsgebonden afspraken met bedrijven en monitort de voortgang. Indien nodig betreft het fonds daarbij stakeholders, inclusief benadeelden. Daarbij richt Pensioenfonds PDN zich in het bijzonder op ESG-onderwerpen die:

- Financieel materieel zijn;
- De meest ernstige negatieve impact voor samenleving en milieu veroorzaken;
- Voor zijn deelnemers van belang zijn.

Van belang is hierbij dat de afspraken tijdsgebonden zijn en dat de vooruitgang wordt gemonitord. Wanneer ondernemingen niet binnen de vooraf gestelde termijn naar tevredenheid reageren op zijn engagement inspanningen, kan op de volgende manieren geëscaleerd worden:

- Samenwerking met andere beleggers aangaan/intensiveren om de dialoog meer kracht bij te zetten;
- Stemmen, bijvoorbeeld:
 - Tegen de benoeming van relevante bestuurders;
 - Tegen het beloningsvoorstel van relevante bestuurders;
 - Op aandeelhoudersvoorstellen;
- Samenwerking met andere stakeholders (bijvoorbeeld marktpartijen, vakbonden of maatschappelijke organisaties) aangaan/intensiveren om de dialoog meer kracht bij te zetten;
- Publieke uitingen om de dialoog meer kracht bij te zetten;

- Aandeelhoudersvoorstellen in lijn met de doelen van het engagementtraject (mede)indienen;
- Juridische procedures opstarten in lijn met de doelen van het engagementtraject.

Een engagementtraject wordt door Columbia Threadneedle Investments als succesvol beoordeeld, wanneer alle tijdgebonden doelen bereikt zijn. Tussentijds wordt tevens door Columbia Threadneedle Investments beoordeeld of er sprake is van voldoende voortgang van het engagementtraject met een onderneming. Vastlopende of niet-succesvolle engagements krijgen een beoordeling van 'poor'. Columbia Threadneedle Investments geeft bedrijven waarvan het engagementproces voldoende voortgang laat zien een beoordeling van 'adequate' of 'good'.

Wanneer het engagementtraject met het bedrijf 3 jaar achtereenvolgend van Columbia Threadneedle Investments een 'poor' beoordeling krijgt én het betreft engagement op het gebied van één van de focus SDG's van Pensioenfonds PDN: SDG 3, 7, 12 of 13 én het bedrijf scoort 'Not Aligned' volgens de Net Zero methodiek, verwacht het fonds dat een bestaand aandeel in een bedrijf wordt verkocht en mag er niet meer worden belegd in het bedrijf.

Indien er sprake is van bijzondere omstandigheden kan Pensioenfonds PDN besluiten hiervan af te wijken. Hierbij kan gedacht worden aan de specifieke engagement casus die rechtvaardigt dat het bedrijf meer tijd nodig heeft om verandering door te voeren, overnames, wisselingen in het bestuur of wijzigingen van de strategie. Er mag weer belegd worden in het bedrijf zodra het bedrijf weer een beoordeling 'adequate' of 'good' ontvangt.

De belangrijkste ongunstige effecten die worden gemitigeerd door het gehanteerde engagementbeleid zijn:

- 1. BKG-emissies
- 2. Koolstofvoetafdruk
- 3. BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd
- 4. Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen
- 5. Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie
- 7. Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden
- 10. Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)
- 11. Ontbreken van procedures en compliancemechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen

Verwijzingen naar internationale normen

UN PRI

Pensioenfonds PDN heeft de Principles for Responsible Investing (PRI) van de United Nations onderschreven. Door middel van deze principes streeft PRI naar een verduurzaming van de financiële sector en een betere toekomst voor mens en milieu. De principes promoten maatschappelijk verantwoord beleggen onder institutionele beleggers.

Pensioenfonds PDN levert met de naleving van de principes een bijdrage aan de verdere ontwikkeling van duurzaam beleggen in de wereld. Door ondertekening heeft Pensioenfonds PDN toegang tot kennis op het gebied van duurzaamheid en de mogelijkheid tot samenwerking met meerdere stakeholders.

Geen indicatoren hebben een directe relatie met de UN PRI.

Klimaatakkoord Parijs

Pensioenfonds PDN volgt een carbon reductiebeleid, waarbij er een CO₂-reductiedoelstelling van 55% per 2030 ten opzichte van de benchmark en carbon data per 2016 voor de beleggingscategorieën aandelen, investment grade credits en high yield US en een net zero doelstelling voor deze beleggingscategorieën (100% reductie) per 2050. Voor de categorie beursgenoteerd vastgoed is in 2024 een reductiedoelstelling vastgesteld van -40% per 2030 ten opzichte van de benchmark en carbon data per 2020 en net zero per 2050.

De reductiedoelstellingen zijn gebaseerd op WACI-scope 1 en scope 2 data. Voor de overige beleggingscategorieën geldt dat gestart gaat worden met het meten en analyseren van de carbon data die momenteel beschikbaar is. Wanneer de beschikbaarheid en kwaliteit van de carbon data door PDN als voldoende beoordeeld wordt dan kan Pensioenfonds PDN ervoor kiezen om, ook voor de overige beleggingscategorieën een expliciete carbon reductie doelstelling op te stellen.

De volgende indicatoren worden hierdoor beïnvloed:

- 1. BKG-emissies
- 2. Koolstofvoetafdruk,
- 3. BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd,
- 4. Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen.

Pensioenfonds PDN maakt niet gebruik van toekomstgerichte klimaatscenario's. Er is nog onvoldoende data voor de portefeuille van PDN beschikbaar om zinvolle toekomstgerichte klimaatscenario-analyses te kunnen maken. Pensioenfonds PDN houdt de ontwikkeling van de data wel nauwlettend in de gaten.

Verenigde Naties Global Compact Principles

Pensioenfonds PDN onderschrijft de 10 principes van de Verenigde Naties Global Compact. Bedrijven die gedrag vertonen dat niet verenigbaar is met deze 10 principes zijn uitgesloten van belegging. Indicator 10 (Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)) weerspiegelt de inspanningen van Pensioenfonds PDN ten aanzien van deze principes.

Historische vergelijking

Klimaatindicatoren zoals scope 1 broeikasgasemissies en de koolstofvoetafdruk zijn in 2024 gedaald ten opzichte van 2023. Het aandeel beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie is ook gedaald.

Voor een aantal indicatoren zijn stijgingen van de ongunstige effecten waargenomen. De belangrijkste zijn de scope 2 broeikasgasemissies, scope 3 broeikasgasemissies, broeikasgasintensiteit en de blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen.

Het beleid en ambitie van Pensioenfonds PDN in het kader van carbonreductie voor 2030 en de net zero doelstelling voor 2050 voor verschillende beleggingscategorieën is in 2024 verder aangescherpt door het toevoegen van de beleggingscategorie beursgenoteerd vastgoed. De scores worden meegenomen in de periodieke herziening van het beleid. Ten aanzien van klimaatdata zijn er veel ontwikkelingen in de kwaliteit en dekking van de data. Daarnaast hebben mondiale ontwikkelingen ook gevolgen voor de uitstoot van bedrijven en de klimaatdata.

De blootstelling aan ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van internationale standaarden VN Global Compact of OESO-richtsnoeren is verlaagd in 2024 naar 0%. Dit is in overeenstemming met het uitsluitingsbeleid van Pensioenfonds PDN. De blootstelling aan ondernemingen zonder een beleid voor het monitoren van de naleving van deze internationale standaarden is licht gestegen.

De blootstelling aan het aantal landen met sociale schendingen is gestegen ten opzichte van 2023. Drie landen (Pakistan, Oezbekistan en Saoedi-Arabië) hebben een slechtere score gekregen op dit onderwerp en zijn dit jaar aan de lijst toegevoegd. Ecuador heeft dit jaar een betere score gekregen op dit onderwerp en staat daarom niet meer op de lijst.

Gemiddelde verhouding tussen aantal vrouwelijke en mannelijke leden in de raad van bestuur van ondernemingen waarin is belegd, is licht gestegen. Dit is in overeenstemming met het stembeleid. Sociale rechtvaardigheid waaronder het beperken van een loonkloof tussen mannen en vrouwen en het aanstellen van diverse besturen is hier een onderdeel van.

Er zijn verschillende verklaringen mogelijk voor wijzigingen in de data over de ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals veranderingen in de beleggingsportefeuille, waardering van beleggingen en allocatie naar bepaalde beleggingscategorieën (en daarmee blootstelling aan verschillende sectoren). Daarnaast kunnen wijzigingen te maken hebben met de data, zoals wijzigingen in de kwaliteit, dekking en berekeningswijze van de aangeleverde data. De methodologie voor de berekening van data wordt vastgesteld door de externe dataprovider en is gebaseerd op vereisten voorgeschreven door duurzaamheidswetgeving.